

vični sodniki bodo morali priznati, da si je sedanje naše učiteljstvo, ki vedno poudarja, da je treba vsakemu napredku predvsem zdravih in trdnih tal, po vseh svojih močeh prizadevalo, da dvigne ugled svoj in ugled šolstva. Prepričano je tudi, da obrodi bogate sadove njegovo delovanje šele tistim, ki pridejo za nami, dasi ima že samo mnogo koristi od svoje organizacije. Prihajajo nam na misel besede, ki imajo veljavo za nas:

Erhebet euch mit kühnem Flügel
hoch über eueren Zeitenlauf!
Fern dämmre schon in euerem Spiegel
das kommende Jahrhundert auf!

Društveni vestnik.

Kranjsko,

Slovenska Šolska Matica. Iz odborove seje dne 29. maja 1904:

1. G. predsednik H. Schreiner čestita v odborovem imenu g. Bežku k njegovemu imenovanju ravnateljem c. kr. učiteljskega v Kopru in ga prosi, naj tudi na novem mestu deluje v prid Matice. G. ravnatelj rad obljubi svojo nadaljnjo pomoč.

2. Letošnje knjige, vsaka v 2500 izvodih, se oddajo na podlagi razpisanega natečaja in došlih pismenih ponudb sledečim tiskarnam: Pedagoški Letopis Jos. Blasnika naslednikom v Ljubljani, Učne slike, II. del, 2. snopič, Drag. Hribarju v Ljubljani, Realna knjižnica, 4. snopič, Antonu Slatnarju v Kamniku.

3. P. n. poverjeniki in društveniki se opozarjajo na § 7. društvenih pravil, po katerem plačujejo stroške za pošiljanje knjig društveniki sami; zato naj gg. poverjeniki poterjajo svoje nastale stroške od svojih članov.

4. Za mesto Gorico prevzame znanprej poverjeničstvo g. nadzornik Fr. Finžgar, za Pazin pa g. Josip Bačić, ravnajoči učitelj c. kr. pripravnice v Pazinu.

5. Gg. poverjeniki dobe letos Letopis vezan.

O tej priliki se vabijo p. n. poverjeniki in društveniki, da pošljejo kar najbrže letošnje članarino (à 4 K) odboru, ker se začno knjige v kratkem tiskati. — Pričakovati je, da se število članov tudi letos pomnoži. Odbor.

Slovensko učiteljsko društvo kočevskega okraja je imelo letošnje drugo zborovanje v zvezi z občnim zborom dne 26. maja v Vel. Laščah. — I. Predsednik St. Tomšič došle s toplimi besedami pozdravi ter obžaluje, da se v kljub lepemu vremenu in ugodni železniški zvezi ni zbrala niti polovica članov. Nadalje pove na kratko vsebino in način rešitve dopisov, dospelih na društvo.

Tovariš Gregorač pripomni k njegovemu ogovoru, da se zlasti nekatere učiteljice prezirljivo vedejo napram društvu in kaj rade zapuščajo stanovsko zastavo.

2. Tajnik F. Štefančič poroča o društvenem delovanju v preteklem letu. Z veseljem konstatuje, da je bilo društvo z ozirom na majhno število članov in v primeri z drugimi društvi v naši deželi — dovolj agilno. Imelo je tri zborovanja: 2 v Ribnici, 1 v Dolnji vasi. Kot poročevalci so nastopili 4 tovariši. Prvi (J. Zupančič) je govoril o praktični uporabi formalnih stopenj ter o merjenju in deljenju na nižji stopnji. Drugi (V. Engelman) je imel praktičen nastop iz računstva. F. Štefančič je kot tretji poročevalac pod naslovom »Tretja formalna stopnja in naše stanje« v ironično-sarkastičnem tonu označeval lastnosti nekaterih našo usodo odločujočih faktorjev, opisoval »velike« skrbi deželnih očetov (zlasti, kar je bolj črnih) za naš ugled, naše dušno in telesno zdravje, za naše želodce, naše otroke itd. ter končno rekel, da ostane spomin nanje neizbrisen in da bomo po njih žalovali, kakor je žalovala na grobu svojega moža ona Belokranjica, ki je vzdihnila: »O, lepi moj Janez, koliko lažje bi te pozabila, da si me vsaj enkrat v življenju

tepeli!« Na sličan način je na tretjem zborovanju tovariš St. Legat govoril o vsakovrstnih šolskih zadevah, o paragrafih, nadutih c. kr. šolskih nadzornikih in sploh slikal učitelja kot »ein Mädchen für alles.«

Oduševljeno odobravanje koncem vsakega predavanja je glasno pričalo, da so gg. poročevalci v polni meri storili svojo dolžnost.

Nadalje omenja impozantnega učiteljskega shoda dne 8. aprila pr. l. v Ljubljani, obsodbe obstrukcije v deželnem zboru potom predsedništva, potem zahvale, ki se je izrekla uredniku g. Eng. Ganglu ter končno izreka željo, da bi društveniki številneje prihajali k zborovanjem, ker čim manjše je društvo, toliko večja dolžnost je vsakega člana, da se redno udeležuje društvenega gibanja. Le potem bodo imeli referentje veselje do vestne priprave za svoja predavanja in le potem utegne društvo še delavneje postati. Saj se vendar na shodih izobrazujemo, si večamo stanovsko zavest, okrepimo prijateljske in kolegialne vezi, predvsem pa moramo kazati življensko moč, ker je le-te nam in vsem tovarišem po kmetih v odpravo neznošnih gmotnih razmer nujno potreba.

3. Ker ni blagajničarica navzoča, pregledata gospodična L. Tomšič in Fr. Mlakar račune ter jih najdeta v redu. Društvo ima v poštni hranilnici 86 K, v blagajnici pa 6 K 82 h gotovine; torej imetja 92 K 82 h.

4. Glede volitve novega odbora ostane pri starem; le na mesto gospe Kobler-Fleš se izvoli gdč. A. Šuflaj.

Odbor se je po zborovanju sestavil tako-le: St. Tomšič, predsednik; Fr. Gregorač, njegov namestnik; F. Štefančič, tajnik; A. Šuflaj, blagajničarica; A. Cvar, odbornik.

5. Predlogi. a) Tajnikov predlog, da društvo pristopi kot član k »posojilnici in hranilnici učitelj. konvikta« se soglasno sprejme. — b) O predlogu V. Engelmana — da naj društvo deluje nato, da se seje krajnih šolskih svetov ne bodo smele sklicevati ob nedeljah ali praznikih, zlasti popoldne ne, kakor se to redno v Dobropoljah godi — se vname daljša debata, v katero so posegli: F. Gregorač, St. Legat, St. Tomšič, V. Engelman itd. Naposled se sklene: Predsedništvo naj se obrne do »Slov. učitelj. društva v Ljubljani« s prošnjo, da blagovoli pri c. kr. dež. šol. svetu izposlovati odlok, s katerim bi se odpravile omenjene seje. c) Na predlog tov. Gregorača bo tretje let. zborovanje tretji četrtek v mesecu septembru. Poročal bo tovariš Fr. Mlakar o gojenju narodnega čuvstva v šoli in družabnem življenju.

6. Nato čita V. Engelman od gdč. A. Šuflaj vrlo dobro sestavljeni referat »Krompirjevec«, ki pride na dnevni red let. okr. učit. konference. Vsi formulirani stavki se z malimi izpremembami sprejmo.

7. Po končanem vzporedju smo bili v gostilnici g. Fr. Grebenca izvrstno in po nizki ceni postreženi. Počastil je nas gosp. svetnik D. Šuflaj, kateremu je F. Gregorač z lepimi besedami napil kot velikemu prijatelju učiteljstva. Čast njemu in vsem, ki imajo enako naklonjenost do nas!

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj priredi v nedeljo dne 12. junija t. l. izlet na Slatino-Rogatec, kjer se udeleži 30letnice »Šmarsko-rogaškega uč. društva« kot gost. — Odhod z lok. vlakom zjutraj iz Celja ob $\frac{1}{2}$ 8 uri, odhod iz Slatine ob $\frac{1}{4}$ na 8. zvečer, dohod v Celje po $\frac{1}{2}$ 10 uri zvečer.

Tovariši in tovarišice, pokažimo s svojo številno udeležbo svojo solidarnost. Odbor.

Učiteljsko društvo za svetolenartski okraj zboruje v nedeljo 12. junija 1904 v Sv. Lenartu v Sl. gor. ob 11. uri dopoldne s sledečim vzporedom: 1. Zapisnik. 2. Predavanje g. dr. J. Bezjaka, c. kr. okr. šolsk. nadz. 3. Slučajnosti. Po zborovanju skupen obed v gostilnici g. Poliča. Gostje dobrodošli.

K prav obilni udeležbi najvljudnejše vabi vse učiteljstvo svetolenartskega okraja in sosednih okrajev o d b o r.

Savinsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek dne 16. junija t. l. ob 2. uri popoldne na Polzeli s sledečim dnevnim redom: 1. čitanje zapisnika; 2. poročilo delegatov »Zveze spodnještaj. učit. društev« in »Zaveze jugosl. avstr. učit. društev«; 3. poročilo odbornikov in vpisovanje novih članov; 4. volitve novega odbora.

Potem bo zborovanje »Sav. čebelarskega društva« s predavanjem g. Antona Farčnika »O ravnanju z roji in odjemavanju strdi.

Anton Farčnik,
t. č. predsednik.

Književnost in umetnost.

„Zvonček“ prinaša v 6. številki to-le izbrano vsebino: 1. Vztočna pravljica. Fran Žgur. Pesem. 2. Pretkana Zinka. M. K. Pesem. 3. Ribič Vid. F. Ločniškar. Pesem. 4. Veselja glas. Strninski. Pesem. 5. Kdo bo nosil šolsko zastavo na Telovo? Fran Voglar. Pesem. 6. Kadar gori danica ... Simon Palček. Pesem. 7. Ugodna pomota. Ivo Trošt. Povest s podobo. 8. Tat. F. G. Hraštničan. Gledališka igra v dveh dejanjih. 9. Brada, usta in nos. E. Gangl. Basen. 10. Dve smreki. E. Gangl. Basen. 11. Dve smrti. E. Gangl. Bajka. 12. Vijolica. E. Gangl. Basen. 13. Mrtva kopriva. E. Gangl. Legenda. 14. Orehova vejica. L. N. Tolstoj. Bajka. 15. Zaklad smo šli iskat. C. Jor. Povest. 16. Žejni bratci. Podoba. 17. Ga-ga. C. Golar. Pesem. 18. Pouk in zabava. Mladi risar in slikar. Vojteh Sič. — † Konrad Črnologar (s podobo). — Čuden bolnik. — Kako se zdravijo živali. — Živali in dež. — Velikanova hrana. — Jed in pijača. — Besedna naloga. Anica. — Rešitev.

Lepopisne vaje. Navodilo za pisanje brez lineature. Sestavljen Janez Levce. I. zvezek. Založba Ig. pl. Kleinmayra & Fed. Bamberg v Ljubljani. Cena 2 K, po pošti 10 h več. — Te »Lepopisne vaje« so sestavljene po naročilu c. kr. mestnega šolskega sveta ljubljanskega. Mestno učiteljstvo jih je odobrilo v treh anketah; podrobni učni načrt za osemrazredne ljudske šole sta odobrila tudi okrajna učiteljska konferenca in c. kr. deželni šolski svet. Ta zvezek je namenjen osobito prvemu in drugemu razredu, a uporabljati se da tudi na višjih stopnjah, ker so pisni elementi povsod eni in isti. Pozna se, da je sestavila te »Lepopisne vaje« spretna roka znanega veččaka. Brez dvoma bo jasno in okusno sestavljena knjiga izborna služila onemu učiteljstvu, ki poučuje pisanje brez lineature. Gosp. Janezu Levcu smo hvaležni za njegov naporni trud. Dobri sadovi, ki jih prinese, mu naj bodo plačilo zanj!

Mali konduktor, obsegajoč železniške in poštne zveze južnih pokrajin. Veljaven od 1. junija do konca oktobra 1904. Založil Jernej Bahovec v Ljubljani, trgovina s papirjem. Cena 30 h, po pošti 35 h. Priporočamo!

Vestnik.

„Učiteljski konvikt“. Kranjsko: G. Ulrik Konjar, učitelj v Motniku, na knj. kr. podr. št. 110 nabral 6·5 K, gdč. M. Schescharg, učiteljica na Viču, na knj. kr. podr. št. 253 nabrala 3·90 K. »Učiteljsko društvo za postojnski šolski okraj« 60·2 K kot čisti dohodek koncerta, prirejenega povodom »Zavezinega zborovanja v Postojni. J. Dimnik, blagajnik.

Kolekta poštnih znamk je nesla konviktu že 200 K. Tu pač lahko rečemo: »Zrno do zrna...« Zadnji čas sta došli blagajniku dve prav lepi zbirki iz Starega trga pri Ložu in iz Mirne peči. V Starem trgu so se posebno odlikovali gg. notar Korber, okr. sodnik Pellegrini, Mlekuž, Žagar, Benčina, dr. Neuberger, gospa Peče i. dr. Hvala jim! Na tej kolekti je bilo zapisano tudi ime prerano umrlega prijatelja in tovariša Rudolfa Piša iz Cerknice. Pokojnik je bil posebno vnet za »konvikt« ter je že prejšnja leta lepe novce nabral za učiteljske sirote; njegovo ime bo ostalo z velikimi črkami zapisano v zgodovini »Učiteljskega konvikta«. Blag mu

spomin! — V Mirni peči sta si pa s poslano kolekto pridobila zaslug č. gospa nadučitelj Požarjeva in Zvončkovim bralcem znani učitelj-pesnik Ločniškar, kateri je napisal na kolekto te-le posnemanja vredne besede: »Ko bi vsakdo kronco dal, bi blagajnik se smejal«. In prav ima mladi naš tovariš, katerega in pa posebej še č. gospo nadučitelja Požarja dajemo v zgled in posnemanje mladim našim tovarišem in učiteljskim sprogam. Ta kolekta je krožila po raznih krajih novomeškega okraja, a največ se je nabralo v revni, 28 hiš broječi Mirni peči; zato so resnične besede, katere je napisal g. nadučitelj Požar na kolekto in sicer: »Sicer je revna Mirna peč, a vendar dala je največ«. Živili vsi darovalci in nasledniki! —mn—

Rezervni fond. Ivan Bernot, učitelj v Ljubljani 10 K; Jos. Ažman, nadučitelj na Breznici: Stava med gg. Č. in A. in dar nekaterih učiteljev na Blejski Dobravi dne 29. majnika, 370 K.

† **Jos. Cimerman.** Dne 17. maja t. l. je umrl Josip Cimerman, učiteljski kandidat (I.) v Ljubljani, stanujoč v Šiški. Pokojnik je bil vseskozi vzor slovenskega dijaka. Veselje do glasbe in pa delovati za naš narod kot učitelj ga je dovedlo do vstopa na učiteljsiše. Bil je napram svojim tovarišem zvest kolega — ponos svojih učiteljev — profesorjev, vsem simpatičen. V boju s smrtjo je še sporočal po svoji materi, stoječi ob smrtni postelji, najiskreneje pozdrave svojim tovarišem, zahvaljeval svoje učitelje. Smrt, jetika, mu je mahoma uničila vse njegove vzvišene smotre. Ves zavod stoji žalosten ob njegovem grobu. R. in p.!

Zahvala. Podpisana se zahvaljuje slavnemu društvu »Jubilejska Samopomoč« za izdatno in hitro podporo o bridki nepričakovani izgubi svojega dne 22. majnika 1904 nagloma preminulega soproga g. Rudolfa Piša, učitelja v Cerknici, v znesku 370 K — beri: tristosedemdeset kron.

Ljubljana, dne 1. junija 1904.

Klementina Piš,
učiteljeva vdova.

Človekoljubno bi bilo, da ne uporabljajo v discipliniranju najtrših sredstev in to kar brez disciplinarne preiskave. Pomirjajoče in blažilno bi to vplivalo na ves naš ustroj in bi se harmonično vjemalo z vzgojevalno-nravno nalogo učiteljskega zvanja ter nam zbuvalo nado, da vendarle še tli tuinstam iskrica dobrohotnosti in humanitete. Za danes ne navajamo nobenega konkretnega slučaja, a samo poudarjamo, da mora biti bridko za vsakega človeka, ki ga nepričakovano udari težka roka. Saj smo vsi ljudje in vsi grešniki!

Povsod učitelj! V nedeljo dne 5. t. m. je praznovalo pevsko društvo »Slavec« dvajsetletnico svojega obstanka. Veselice na Koslerjevem vrtu v Ljubljani se je udeležilo tudi več drugih pevskih društev. Pevce »Slavca« je vodil učitelj Pavel Gorjup, pevce »Ljubljane« je vodil učitelj glasbe Dekleva, pevce šišenske Čitalnice je vodil učitelj Karel Javoršek, pevce šentvidske je vodil nadučitelj Janko Žirovnik. Prej je bil »Slavcu« mnogo let pevovodja učitelj Srečko Stegnar. Ali ne govori to dovolj? Kjer delajo za izobrazbo in probujo naroda — povsod je učitelj! Povejte, kateri stan je še temu enak?

Šolska reforma na Ogrskem. Naučni minister pl. Berzevicy je sklical enketo zaradi reforme ljudskošolskega pouka, kakršnega si želi vlada. V prvi vrsti hoče uvesti v vse šole izključno le madjarščino, a takozvane verske šole, ki jih združujejo občine ter v njih tudi določujejo poučni jezik, se morajo odpraviti. Proti nameri se je izrekel zastopnik katoliške cerkve, še bolj odločno pa romunski metropolit, ki je obžaloval, da vlada pri reformi ljudskega pouka ne stremi po splošni naobrazbi, temveč po razširjanju madjarščine. Anketa je govorniku hrupno ugovarjala ter mu grozila, da ga vrže iz dvorane.

Šole in zadnji požar v Čikagi. »Gasilec«, ki ga spretno ureja za slovensko gasilstvo velezaslužni g. nadučitelj Fr. Ks. Trošt, piše: Čitajte poročilo o groznem požaru gledišča v Čikagi se nam je vsiljevala misel, kake posledice bi imel požar, če bi nastal v kaki šoli naših večjih mest. Pomislimo, kaka panika bi nastala med otroki in kako strašni